

معشوق در حبس!

از نقش، شهر و شهروندان و خانواده در زندگی آدم‌ها کم داستان و فیلم ساخته نشده‌است اما داستان «یک گل سرخ برای امیلی» نه تنها

مرتضی صالح‌آبادی
نویسنده

یکی از بهترین داستان‌های کوتاه ویلیام فاکنر، بلکه یکی از ماندگارترین آثار تاریخ ادبیات داستانی است. داستان میس امیلی، قصه دختری مرموز و عجیب است که تحت تأثیر شخصیت مستبد پدر و مردم همیشه در حال قضاوت و توصیه که نمایش ریاکارانه‌ای از فضیلت و خانواده دارند، تن به انزوایی دردناک داده است و انتخاب این سبک زندگی او را به یک هیولا تبدیل کرده‌است.

امیلی مادر ندارد و مثل این‌که تک‌فرزند خانواده آقای گریسون است. او تحت سلطه پدرش، بزرگ شده است و گویی بعد از مرگ پدر، خشمی که از پس سال‌ها اسارت، فرصت بروز پیدا کرده و او را به شکل بیمارگونه‌ای منزوی و بریده از جهان کرده است. انگار دیگر برای امیلی مرزی بین واقعیت و خیال وجود ندارد و رفتارهایش باعث شده تادر نظر مردم شهر به یک زن روانی تبدیل شود، هرچند مردم شهر به خاطر خدمات پدرش ترسی توأم با احترام نسبت به او دارند.

وقتی پدر امیلی می‌میرد رفتار عجیبی از او سر می‌زند. امیلی نمی‌خواهد اجازه دهد که جسد پدرش را از خانه بیرون ببرند اما در نهایت جسد به بیرون منتقل می‌شود. زمان سپری می‌شود و امیلی برخلاف عرف شهری که در آن زندگی می‌کند به مردی غریبه از شمال دل می‌بازد. همین موضوع باعث می‌شود که مورد قضاوت و ملامت مردم شهر قرار بگیرد. چراکه او یک زن جنوبی است و هومر مردی بیگانه که یادآور اختلافات داخلی شمال و جنوب آمریکاست.

سرانجام رفتارهای عجیب امیلی به کشتن معشوق آن هم در شب اول ازدواجش می‌انجامد. او چرا باید مرتکب قتل شود؟! آیا او یک بیمار روانی است؟! آیا انتقام یک عمر اسارت را با کشتن معشوق و حبس او برای ابد می‌خواهد بگیرد؟! نگه داشتن جسد معشوق بعد از قتل چه دلیلی می‌تواند داشته باشد؟!

به نظر می‌رسد در داستان «یک گل سرخ برای امیلی» با مردم یک جامعه رشد نیافته طرفیم که همرنگی با جماعت تنها ابزارشان برای زندگی کم دردسر است. آنها خواسته یا ناخواسته امیلی را به انزوا می‌کشاند و خود نیز در ایجاد این وضع سهیم هستند. مردمی که در برابر صنعت و دنیای مدرن هنوز تکلیف خود را مشخص نکرده‌اند. مردمی که اعمال‌شان گزینشی و

بر مبنای منافع است. داستانی که فاکنر نوشته است، داستان عجیب و قابل تاویل است. شاید امیلی نماد باورها و اعتقادات در حال فروپاشی جامعه همسان‌ساز و پول‌محور باشد که تلخی‌اش به مثابه یک تلنگر باشد.

این کتاب به شما کمک می‌کند راحت‌تر شاهنامه بخوانید

دستیار شاهنامه‌خوانی

حسام آبتوس

دبیر قفسه کتاب

اگر یک مرتبه سمت شاهنامه رفته باشید یا اگر تنها خاطرات دوران مدرسه را در ذهن داشته باشید با خودتان می‌گویید که شاهنامه خواندن کار راحتی نیست و گرنه هرکسی دوست دارد یک بار هم که شده در طول عمرش کاخ بلند حکیم فردوسی را که از نظم پی افکنده بخواند و در هزارتوی آن سیر و سیاحت کند.

شاهنامه خواندن کار راحتی نیست، قبول دارم. بنای رفیعی که به زبان فارسی سروده شده و کلمات دشوار و کهن فارسی به کار رفته شده در ساختمان این اثر، خواندن آن را کار دشوار و سختی می‌کند. برای همین اغلب یا از خیر خواندن آن می‌گذرند یا اگر کنج‌کاوی خواندن این کتاب دست از سرشان بر ندارد دست و پا شکسته سراغ این کتاب می‌روند. البته باید یادآوری کنم که خواندن این کتاب به مرور مانوس و روان می‌شود زیرا خواننده هرچه پیش می‌رود با کلمات و واژگان انس می‌گیرد و معنای بسیاری را درک می‌کند و از سختی ابتدایی دور می‌شود.

شرح‌ها و واژه‌نامه‌های بسیاری نوشته شده‌اند تا شیفتگان این بنای عظیم زبان فارسی را در مسیر رسیدن به آن یاری کنند، حتی برخی از این نیز فراتر رفته و شاهنامه را به نثر در آورده تا دایره مخاطبان این کتاب را گسترده‌تر کنند و حتی نسل‌های تازه‌تر و کم سن و سال‌تر را با آن مرتبط کنند. برای همین هرکس به قدر وسع و توانی که داشته تلاش کرده تا راهی برای رسیدن به این بنای عظیم و کاخ رفیع زبان فارسی باز کند تا جویندگان بیشتری به سرسرای آن راه یابند.

هرچند ایرادی که شاید به برخی شروح و تفاسیر وارد کرد این است که برخی مخاطبان فرضی خود را گروهی از نخبگان و شاهنامه‌پژوهان و افرادی که دارای سطحی از دانش ادبی هستند در نظر گرفته‌اند، به همین خاطر دایره مخاطبان آثارشان محدود و تنگ شده‌است. در واقع برخی از همین شروح و تفاسیر برای مخاطبان علاقه‌مند به خواندن شاهنامه خودشان نیازمند یک شرح و تفسیر و واژه‌نامه کمکی هستند تا مخاطبی که دانش ادبی زیادی ندارد بتواند از آنها استفاده کند و این در واقع یک مرحله دورتر شدن مخاطب از متن اصلی است، متنی که قرار بود به مخاطب کمک کند او به مقصد نزدیک‌تر شود او را یک مرحله نیز دورتر می‌کند. مهری بهفر، یکی از کسانی است که با ممارست و تلاش بسیار طی این سال‌ها دست به شرح و تصحیح انتقادی بیت به بیت شاهنامه فردوسی با کمک نسخه‌های موجود زده و اثری بزرگ را برای علاقه‌مندان به زبان فارسی و شاهنامه حکیم توس فراهم آورده است. اثری بزرگ که از بزرگی شاهنامه بزرگی یافته ولی بهفر با تلاش و پیگیری بسیار توانسته اثری را برای همه گروه‌های سنی و رده‌های علمی ایجاد کند تا کلیدی باشد برای ورود به بنای عظیم حکیم ابوالقاسم فردوسی. او در تصحیح و شرح بیت به بیتی که از شاهنامه انجام داده و در مقدمه مفصلی که برای کارش نوشته تا راهنمایی برای مخاطب باشد، نحوه استفاده گروه‌های مختلف را شرح داده و هرکس با یک مرور مقدمه و حتی بدون مرور آن نیز می‌تواند از این کتاب ارزشمند استفاده کند تا پا به دنیای شاهنامه بگذارد.

او در کتابش اختلاف میان تصحیح‌های گوناگون را از ضبط ابیات آورده و در ادامه واژگان دشوار را معنا کرده و درباره ریشه آنها حرف زده و اگر لازم بوده شرحی از تاریخچه واژه برای مخاطب آورده است. در ادامه به‌خصوص در ابتدای داستان‌ها که شخصیت تازه‌ای به قصه وارد می‌شود پیشینه و سابقه آن شخصیت را شرح می‌دهد و وصف دقیقی به قدری که مخاطب بداند این اسم و شخصیت ریشه در کجا دارد، ارائه می‌کند. در پایان نیز شرح و معنای بیت را می‌آورد و از این‌رو برخی که لازم نمی‌دانند ریشه‌یابی واژگان یا اطلاعات تاریخی را بخوانند می‌توانند مستقیم سراغ شرح بیت بروند و ماجرای شاهنامه را دنبال کنند. تاکنون پنج دفتر از این کتاب به همت نشر نو منتشر شده که می‌تواند راهنمایی علاقه‌مندان به دنیای فردوسی و شاهنامه او باشد. تصحیح انتقادی بهفر برای کسانی که تا امروز راهی برای فردوسی‌خوانی نداشتند گزینه مناسبی است که از این طریق بتوانند با شاهنامه مانوس شوند، کتابی که باید آن را به عنوان اثری مهم در این روزگار تلقی کرد زیرا راه و رسم زیستن و اداره جامعه را با زبان داستان به مخاطبان خود نشان می‌دهد.

